

HRVATSKI SABOR

KLASA: 740-15/21-01/02

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 2. prosinca 2021.

Hs**NP*740-15/21-01/02*65-21-02**Hs

P.Z. br. 229

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Socijaldemokrata, aktom od 1. prosinca 2021. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Domagoja Hajdukovića, Ivanu Posavec Krivec, Katicu Glamuzinu, Romanu Nikolić i Vesnu Nađ, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 229

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika Socijaldemokrati

Zagreb, 1. prosinca 2021.

Hs**NP*740-15/21-01/02*6532-15-21-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 01-12-2021	
Broj predloška: 740-15/21-01/02	Org. jed. 65
Uredbeni broj: 6532-15-21-01	Pril. Vrij. 1 -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona
- dostavlja se

Poštovani,

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/2010. – pročišćeni tekst i 5/2014.) i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Klub zastupnika Socijaldemokrati podnosi Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, Klub određuje Domagoja Hajdukovića, Ivanu Posavec Krivec, Katicu Glamuzina, Romanu Nikolić i Vesnu Nad.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK KLUBA

Domagoj Hajduković

KLUB ZASTUPNIKA SOCIJALDEMOKRATI

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, prosinac 2021.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni Kaznenog zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavak 1., a u svezi s odredbom članka 63. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/2010. – pročišćeni tekst i 5/2014.).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 - ispravak, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21), donesen je 2011. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. godine, te je od tada mijenjan šest puta.

Posljednjim izmjenama iz 2021. godine, izmijenjen je između ostalog i članak 156. Kaznenog zakona koji se odnosi na kazneno djelo spolnog uznemiravanja i to na način da su pooštrene kazne. Kazneni zakon sada predviđa spolno uznemiravanje goniti po službenoj dužnosti. Izmjene i dopune rezultirale su nezastarijevanjem kaznenog progona za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja.

Pojam „bliska osoba“ zadnjim izmjenama obuhvaća i sadašnje ili bivše intimne partnere, ne samo članove obitelji, bivše bračne partnere, životne partnere, neformalne životne partnere ili osobe s kojom žrtva ima dijete ili živi u istom kućanstvu. Zbog izmjena Kaznenog zakona, odnosno širenja pojma „bliska osoba“ promijenjen je i Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji.

Kazneni zakon u Republici Hrvatskoj ne poznaje pojam femicida, najekstremnijeg oblika rodno uvjetovanog nasilja, ubojstva žene od strane muškarca, kao rodno uvjetovanog zločina iz mržnje.

Radi se o ubojstvu iz namjere, motiviranom mizoginijom, a počinjenog od strane muškaraca, koji negiraju ženski integritet i smatraju da je žena njihovo vlasništvo i da imaju pravo raspolaganja njezinim tijelom, životnim odlukama i pravom na život.

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO), većinu slučajeva femicida počine partneri ili bivši partneri, pri čemu je prije toga često prisutno zlostavljanje, prijetnje ili zastrašivanje, seksualno nasilje ili situacije u kojima žene imaju manju moć ili manje sredstava od svojih partnera.

Prema podacima Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova razvidno je da su brojke ubijenih žena u porastu te da u komparaciji s 2018. godinom, Republika Hrvatska bilježi značajan porast ubijenih žena i to skoro u oba ključna parametra, u brojkama ukupno ubijenih žena i u brojkama žena ubijenih od strane bivših ili sadašnjih intimnih partnera (suprug sadašnji ili bivši, izvanbračni partner sadašnji ili bivši, partner sadašnji ili bivši).

Iz izvješća Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, proizlazi da su u razdoblju od 2016. do 2020. godine, u Republici Hrvatskoj ubijene 73 žene, od toga 41 ženu su ubile njima bliske osobe. U odnosu na 2018. godinu, broj žena ubijenih od strane bliskih osoba je ponovno u porastu. Alarmantan je podatak da je u 2020. godini, od ukupno 23 ubojstva žena, njih 9 počinjeno od strane bliskih osoba. Uzroci navedenom porastu slučajeva femicida su višeznačni te iziskuju stručna istraživanja i analize.

Pravobraniteljica je analizirajući naš sustav prevencije rodno utemeljenog nasilja, zaštite žrtava i progona počinitelja, utvrdila kako policija, sudovi i državna odvjetništva nisu u dovoljnoj mjeri educirani za rodno osjetljiv pristup u procesuiranju obiteljskog nasilja, posebice pojedini/e suci/sutkinje i državni/e odvjetnici/e.

Individualne procjene potreba žrtava i procjene rizika za žrtve se ili uopće ne vrše ili su samo formalne, pa često ne odgovaraju stvarnim potrebama zaštite žrtava. Mjere zaštite žrtava se rijetko izriču, a one izrečene se ne provode učinkovito.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Ovom izmjenom Zakona uvodi se pojam kaznenog djela počinjenog od strane muškarca prema ženi kao rodno uvjetovanog zločina iz mržnje motiviranog njezinim spolom ili mizoginijom (femicid).

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem ovog Zakona femicid će se kvalificirati kao ubojstvo povezano sa zločinom iz mržnje prema ženama. Ujedno će se takva kvalifikacija zločina uzeti kao otegotna okolnost u slučaju kada ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlog za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku jest njegovo žurno stupanje na snagu s obzirom da se radi o minimalnoj izmjeni, u smislu intervencije u jedan stavak jednog članka postojećeg Kaznenog zakona, te da posljednjih godina u Republici Hrvatskoj bilježimo porast nasilja nad ženama, pa i najtežih kaznenih djela kao što su ubojstva žena (femicid).

Stoga, ocjenjujemo da postoje opravdani razlozi za podnošenje ovog zakonskog prijedloga po hitnom postupku.

TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 - ispravak, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21), članak 87. stavak 21. mijenja se i glasi:

„Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta druge osobe ili kazneno djelo počinjeno od strane muškarca nad ženom motivirano njezinim spolom i mizoginijom (femicid). Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.“

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 2.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu osmog dana od dana objave.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom uvodi se pojam rodno uvjetovanog zločina iz mržnje kao kaznenog djela počinjenog od strane muškarca prema ženi motiviranog njezinim spolom ili mizoginijom (femicid).

Uz članak 2.

Ovom odredbom uređuje se stupanje Zakona na snagu.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

GLAVA OSMA (VIII.) ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Članak 87.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske su odredbe sadržane u ovom Zakonu i drugim zakonima Republike Hrvatske, kojima se određuju pretpostavke kažnjivosti i sankcije koje se mogu izreći počiniteljima kaznenih djela.

(2) Protupravna radnja je radnja kojom su ispunjena obilježja kaznenog djela, a ne postoji razlog isključenja protupravnosti.

(3) Službena osoba je državni dužnosnik ili službenik, dužnosnik ili službenik u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nositelj pravosudne dužnosti, sudac porotnik, član Državnog sudbenog vijeća ili Državnoodvjetničkog vijeća, arbitar, javni bilježnik i stručni radnik koji obavlja poslove iz djelatnosti socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja. Službenom osobom smatra se i osoba koja u Europskoj uniji, stranoj državi, međunarodnoj organizaciji koje je Republika Hrvatska član, međunarodnom sudu ili arbitraži čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, obavlja dužnosti povjerene osobama iz prethodne rečenice.

(4) Vojna osoba je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik i kadet te državni službenik i namještenik raspoređen na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao počinitelj kaznenog djela koje nije predviđeno u Glavi XXXIV. ovoga Zakona, ili kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, službenom osobom smatrat će se i vojna osoba.

(6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe ili državnih tijela ili tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(7) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(8) Članovi obitelji su bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnik u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i posvojenik.

(9) Bliske osobe su članovi obitelji, bivši bračni ili izvanbračni drug, bivši životni partner ili neformalni životni partner, sadašnji ili bivši partner u intimnoj vezi, osobe koje imaju zajedničko dijete i osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

(10) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(11) Neformalni životni partner je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

(12) Tajni podatak je podatak koji je prema posebnom zakonu označen kao klasificirani podatak. Ne smatra se tajnim podatkom podatak čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Republike Hrvatske ili podatak koji je označen tajnim radi prikrivanja kaznenog djela, prekoračenja ili zlouporabe ovlasti te drugih oblika nezakonitog postupanja u državnim tijelima.

(13) Službena tajna je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe tijela javne vlasti, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(14) Izbori su izbori za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike, Europski parlament, predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, općinske načelnike, gradonačelnike, župane, gradonačelnika Grada Zagreba te postupak odlučivanja na državnom referendumu.

(15) Isprava je svaki predmet koji sadrži zapis, znak ili sliku koji je podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(16) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(17) Motorno vozilo je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(18) Računalni sustav je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke, kao i računalni podaci koji su u njega spremljeni, obrađeni, učitani ili preneseni za svrhe njegovog rada, korištenja, zaštite i održavanja.

(19) Računalni podatak je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(20) Računalni program je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(21) Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(22) Imovinskom korišću od kaznenog djela smatra se neposredna imovinska korist ostvarena počinjenjem kaznenog djela, imovina u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela, kao i svaka druga korist koja je ostvarena od neposredne imovinske koristi od kaznenog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela bez obzira nalazi li se na području Republike Hrvatske ili izvan njega.

(23) Imovinom se smatra imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na ili interes za takvu imovinu.

(24) Mito je svaka neprikladna nagrada, dar ili druga imovinska ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

(25) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

(26) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira na to jesu li u ovom Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

(27) Vrijednost imovine, imovinske štete, imovinske koristi, porezne obveze i državne potpore je velikih razmjera ako prelazi 600.000,00 kuna. Razaranja prouzročena kaznenim djelima su velika ako prelaze 600.000,00 kuna.

(28) Vrijednost imovine je većeg opsega ako prelazi 200.000,00 kuna.

(29) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je velika ako prelazi 60.000,00 kuna. Vrijednost imovinske koristi i štete je znatna ako prelazi 60.000,00 kuna.

(30) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je mala ako ne prelazi 1000,00 kuna.

(31) Bezgotovinski instrument plaćanja je pokretna stvar, isprava i računalni podatak odnosno program, zaštićeni uređaj, predmet ili zapis ili njihova kombinacija, osim zakonskih sredstava plaćanja, koji jest ili nije u fizičkom obliku, a nositelju ili korisniku omogućuje, samostalno ili u vezi s postupkom, odnosno nizom postupaka, prijenos novca ili novčane vrijednosti i pomoću digitalnih sredstava razmjene. Digitalno sredstvo razmjene znači bilo kakav elektronički novac i virtualne valute.